

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת יוכבד גרינוולד-רנד

מבקשות

נגד

היועץ המשפטי לממשלה

משיב

פסק דין

1. המבקשות שלפני עותרות כי יינתן צו הורות, ללא תסקיר סעד, אשר יצהיר כי המבקשת 2,
2. רשאית להירשם כחורה נוסף של תבגיר, ת.ל. 3.12.99 (י'), הרשום כבנה של המבקשת 1, החל ממועד לידתו.
2. עוד הן עותרות כי יינתן צו הורות, ללא תסקיר סעד, אשר יצהיר כי המבקשת 1, רשאית להירשם כחורה נוסף של הקטינה, ת.ל. 29.5.03 (י'), הרשומה כבתה של המבקשת 2, החל ממועד לידתה.
3. בנוסף, עותרות המבקשות כי יינתן צו המצהיר על קשרי אחאות בין ה ה ("הילדים").
4. ביום 23.4.18 התקיים לפני דיון בבקשה שאליו התייצבו המבקשות ובי"כ, המשיבה ובי"כ וכן נכחו בו הילדים.
5. כבר עתה יובהר כי מצאתי לנכון לקבל את התביעה בחלקה, כפי שיפורט.

תמצית טענות המבקשות

6. לטענת המבקשות, מספר חודשים לאחר היכרותן בשנת 1996, הן עברו להתגרר יחד ומאז ועד היום, במשך 22 שנים, הן מנהלות משק בית משותף, בביתן בכפר סירקין.
7. כמו כן, הן חתמו כשנה לאחר היכרותן על הסכם לחיים משותפים שבמסגרתו הן הצהירו על היותן בנות זוג ידועות בציבור וכן הן הסדירו את זכויותיהן וחובותיהן ההדדיים (העתק החסכם צורף לבקשה).
8. הוריית הילדים נעשתה בהחלטה משותפת של שתי המבקשות להביא יחד ילדים לעולם באמצעות תרומת זרע אנונימית, מתוך כוונה לגדלם במשותף וללא כל רלוונטיות לסוגיית הקשר הביולוגי בין מי מהן לבין מי מהילדים.
9. המבקשות עברו יחד את כל הליך רכישת הזרע, החפירות, ההריונות והלידות והן מגדלות את הילדים, למן מועד לידתם כילדיהן וכאחים לכל דבר ועניין בשיתוף מלא, לרבות בכל

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק תיצוני:

- 1 ענייניהם הכספיים והבריאותיים, כמו כן צרכיהם וכלכלתם ממונים על ידי שתיהן יחד והכל
- 2 מתוך תחושה עמוקה של מחויבות ומסירות כלפיהם.
- 3 10. המבקשות אף שינו לפני שנים רבות את שמות המשפחה שלהן כך שכל בני המשפחה נושאים
- 4 אותן שם, [REDACTED]
- 5 11. בנסיבות אלה, טוענות המבקשות, מדובר במשפחה אחת, חמה ומלוכדת, לכל דבר ועניין.
- 6 12. מוסיפות המבקשות וטוענות כי בקשה זו הוגשה רק לאחרונה, שכן במועד לידתם של
- 7 הילדים, לא ניתן היה לעגן מבחינה משפטית את הקשר ההורי של כל אחד מהם עם האם
- 8 הלא ביולוגית.
- 9 13. בעניין זה טוענות המבקשות כי האפשרות של אם לא ביולוגית לאמץ ילד שילדה בת זוגה,
- 10 הופרה על ידי בית המשפט העליון לראשונה רק בשנת 2005 (היינו לאחר לידת הילדים),
- 11 בע"א 10280/01 ירוס חקק נ' היועץ המשפטי ואולם מכיוון שהמבקשות סברו ועודן סבורות כי
- 12 הליך האימוץ בפני עצמו הוא מפלה, הן נמנעו מלנקוט בו ואף לא נדרשו לו נוכח העובדה כי
- 13 ממילא הן תפקודו כשתי אימהות לכל דבר ועניין וכך גם הן תפסו את מהותן.
- 14 14. מכל מקום, טוענות המבקשות, הן פעלו גם פעלו באפיק המשפטי היחיד שהיה פתוח בפניהן
- 15 אותה עת (מלבד אימוץ) והן עתרו לבית המשפט למתן צווי אפוטרופוסות ביחס לילדים
- 16 (תמ"ש 2860/03, כבי הש' מקייס), כאשר הטעם שעמד בבסיס הבקשה היתה "הצורך
- 17 להבטיח שאם חלילה יקרה משהו לאחת מהן תוכל השנייה לגדל את הילד שנולד לבת הזוג
- 18 באופן אוטומטי מכיון שהן האמהות של שני הילדים"
- 19 15. בהקשר זה מפנות המבקשות לתסקיר סעד מיום 14.4.04 שהוגש לבית המשפט לענייני
- 20 משפחה בכפר סבא ביום 14.4.04, במסגרת הליך האפוטרופוסות.
- 21 16. ביום 12.5.04, עת היה כבן 5 היתה כבת שנה, ניתנו על ידי כבי הש' מקייס צווי
- 22 האפוטרופוסות המבוקשים, כדלקמן: "בנסיבות העניין אני נעתרת לשתי הבקשות. צוויים
- 23 פורמליים לעניין מינוי [REDACTED] לאפוטרופוס על [REDACTED] כאפוטרופוסית על [REDACTED]
- 24 ישלחו בנפרד".
- 25 17. ואולם, כך טוענות המבקשות, במהלך השנה האחרונה, החלו הילדים לעמוד על רצונם ועל
- 26 זכותם ליתן גושפנקא משפטית למציאות חייהם שבה שתיהן אמהות של כל אחד מהילדים
- 27 ועל כן מוגשת בקשה זו.
- 28 18. בהקשר זה מציינות המבקשות כי הן נחשפו למצבים אבסורדיים, בין היתר התברר כי
- 29 [REDACTED] אשר עתיד להתגייס לצה"ל בחודש יולי 2018, נחשב בעיני רשויות המדינה והצבא,
- 30 כבן יחיד של המבקשת 1 ועל כן נמנעה ממנו גישה לתפקידים קרביים בצה"ל, חרף נתוניו
- 31 האישיים המצוינים.
- 32 19. רק לאחר שהמבקשת 1 נאלצה לתתם על הסכמה כי [REDACTED] ישרת בתפקיד קרבי, הוא זומן
- 33 למיונים ליחידה יחידה קרבית והוא נמצא כעת בעיצומם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 [redacted] זאח' נ' היועץ המשפטי לממשלה זאח'

תיק חיצוני:

- 1 20. העומדת בפני הנפקת תעודת זהות, מעוניינת אף היא להסדיר רישומן של שתי
- 2 המבקשות כאימהותיה.
- 3 21. מוסיפות המבקשות ומציינות כי בענייננו, מתקיימת תשתית עובדתית מוצקת המלמדת על
- 4 קיומה של "זיקה לזיקה" ועל כוונה משותפת שלהן להביא לעולם את שני הילדים ולשמש
- 5 לשניהם כאמהות.
- 6 22. עוד טוענות המבקשות כי מתן הצווים המבוקשים החל ממועד לידת הילדים הוא לטובתם,
- 7 שהרי קיים צורך אמיתי להתאים את המצב המשפטי, למצב העובדתי.
- 8 23. מוסיפות המבקשות ומפרטות את התשתית המשפטית להגשת הבקשה ומפנות לפסקי דין
- 9 שונים שבהם נקבע כי צו החזרות הוא דקלרטיבי ומשקף את הסטאטוס המשפחתי האמיתי
- 10 שבין ההורים והילדים כלפי כולי עלמא.
- 11 24. בהקשר זה מפנות המבקשות בין היתר לפסק דינו של בית המשפט המחוזי מיום 26.6.16,
- 12 60269-01-17 היועמ"ש נ' סול ("עניין סול"), המהווה לשיטתן את ההלכה המנחה ביחס
- 13 למועד תחילת צו החזרות.
- 14 25. בעניין "עמדתו המנובשת של היועמ"ש" שלפיה יש להגיש התביעה תוך 90 ימים מיום
- 15 הלידה, טוענות המבקשות כי היא אינה גלויה לציבור האימהות החד מיניות בהיותה דרישה
- 16 חדשה שאומצה לאחר שניתן פסק הדין בעניין סול ומכל מקום אין עסקינן בנורמה משפטית
- 17 בת תוקף.
- 18 26. המבקשות אף מתנגדות לבקשת המשיבה להשהות הדיון בהליך זה עד לגיבוש עמדתו
- 19 הסופית של היועמ"ש (בהתאם להמלצות צוות בינמשרדי) וטוענות כי מדובר בטקטיקה
- 20 שמטרתה דחיית הקץ, בפרט כאשר המשיבה אינה מתחייבת ללוחות זמנים ביחס למועדים
- 21 ש ויכול כי הדבר יארוך עוד שנים.
- 22 27. בנסיבות אלה, כך טוענות המבקשות, משצו החזרות מצהיר על קשר הורי קיים שנוצר
- 23 ממילא במועד לידת הילדים, אין כל מניעה לתיתו ממועד הלידה למפרע, מה גם שהדבר
- 24 יעלה בקנה אחד עם טובתם ויחסוך עלויות מיותרות.
- 25 28. מוסיפות ומציינות המבקשות את היותן מופלות לרעה, על רקע השתייכותן לקהילת
- 26 הלהט"ב, שכן זוגות הטרוסקסואליים רשאים להסדיר רישומן של אב תוך פרק זמן של שנה
- 27 ללא צורך בכל הוכחה ובהסתמך על הצהרת בן הזוג בלבד.
- 28 29. לא זו אף זו, גם זוגות הטרוסקסואליים שהסתייעו בתרומת זרע, אינם נדרשים לעבור הליך
- 29 משפטי דומה לצורך קבלת צו החזרות.
- 30 30. בנסיבות אלה עותרות המבקשות למתן צווי חזרות פסיקטיים ביחס לשני הילדים,
- 31 שתחולתם מיום לידתם, ללא צורך בהגשת תסקיר.
- 32 31. עוד עותרות המבקשות למתן צווים שיכירו ביחסי האהאות בין הילדים.

ח תקווה
למקו
998

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356-13356 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני :

תמצית טענות המשיבה

- 1
- 2 32. לטענת המשיבה, בשלב זה שבו עמדו העקרונות של היועמ"ש היא כי על הבקשה להיות
- 3 מוגשת עד 90 ימים לאחר הלידה, אין להיעתר למבוקש, בעיקר מקום שבו התביעה הוגשה
- 4 בשיהוי ניכר (18 שנים מיום לידתו של [REDACTED] - 14 שנים מיום לידתה של [REDACTED])
- 5 33. החליך הנכון שבו היה על המבקשות לנקוט, במקרה "לא ברור ומורכב" זה, הוא הליך
- 6 האימוץ.
- 7 34. יחד עם זאת, מציונת המשיבה כי סוגיית הגמשת התנאים למתן צו הורות פסיקתי, עתידה
- 8 להידון על קצ צוות בינמשרדי אשר כבר קיים ישיבה אחת ואולם לא נקבעו לוחות זמנים
- 9 למועד סיום גיבוש המלצות.
- 10 35. בנסיבות אלה, עותרת המשיבה להשהיית הדיון בהליך זה, עד למיצוי מסקנות הצוות
- 11 הבינמשרדי וגיבוש עמדתו העקרונית של היועמ"ש.
- 12 36. לעניין סוגיית האחאות, טוענת המשיבה, עסקינן בסוגייה בעלת ויקה לסוגיית ההורות, מעין
- 13 "מהלך משלים" ועל כן יש להשהות הדיון גם ביחס לסעד מתבקש זה.
- 14 37. עם זאת, מציונת המשיבה כי היא מתנגדת למתן צו המצהיר על יחסי אחאות בין הילדים
- 15 וטוענת כי אין במשפט הישראלי הכרה משפטית בקשר של אחאות.
- 16 38. עוד מוסיפה המשיבה וטוענת כי ממילא, אין לקשר כאמור נפקות משפטית ולא יינתן לכך
- 17 ביטוי במרשם האוכלוסין ולכן אין צורך באמירה שיפוטית דווקא

דיון והכרעה

סוגיית האחאות

- 18
- 19
- 20 39. אני מקבלת את טענות המשיבה כי סעד זה, ממילא אין לו השלכות משפטיות ממשיות ואף
- 21 אין לו כל השלכות לעניין המרשם.
- 22 40. יובהר, כי מרכז הכובד של הסוגיה המשפטית שבפני היא ממילא סוגיית ההורות שהרי היא
- 23 בעלת השלכות משפטיות של ממש, לרבות לעניין המרשם.
- 24 41. בנוסף, הקשר האחאי הוא ממילא נגזרת של הקשר ההורי.
- 25 בעניין זה אני מפנה לדברי ב"כ המבקשות, פרוטוקול הדיון מיום 23.4.18 :
- 26 " ... ברגע שאנו ניצור את הקשר ההורי ייוצר הקשר האחאי שקיים בפועל... "
- 27 42. בנסיבות אלה, אינני רואה לנכון לקבוע כי נוצר קשר משפטי בין האחים כתוצאה מזהות
- 28 תורם הזרע שכן אף אני סבורה, כי לא קם צורך בקביעה שיפוטית בעניין.
- 29 43. הכרעתי זו תתמקד אם כן, בסוגיית ההורות.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356-11 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק היצוני:

סוגיית ההורות

- 1
- 2 44. לעניין סוגיית ההורות, לאחר שעיינתי בטענות הצדדים ושמעתי את דבריהם, לא מצאתי כל
- 3 מניעה להורות כי כל אחת המבקשות תהיה רשאית להירשם כהורה נוסף של הילד שאינו
- 4 ילדה הביולוגי (בהתאמה), החל ממועד לידתו.
- 5 45. הכרעתי מתבססת, בין היתר, על מרחב השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לדון
- 6 בבקשות מסוג זה, לרבות התרשמותו של בית המשפט ממערכת היחסים האמיתית, הכנה
- 7 והיציבה שבין המבקשות (לעניין זה אני מפנה לפסק הדין בעניין סול וכן לשורת פסקי הדין
- 8 שניתנו בעניין זה על ידי).
- 9 46. כאמור לעיל, כבר נדרשתי לא אחת לדיון בסוגיית מתן צו הורות פסיקתי במקרים של
- 10 משפחות חד מיניות ואני מאמצת את אמירותי הקודמות, כפי שאושרו בבית המשפט
- 11 תמחוזי בעניין סול.

המסגרת הנורמטיבית

- 12
- 13 47. סמכותו של בית המשפט לענייני משפחה למתן פסק דין להורות מעוגנת בחוק בתי המשפט
- 14 לענייני משפחה, תשנ"ה-1995.
- 15 48. הסמכות להורות על רישום ההורה הלא ביולוגי כהורה נוסף לקטין במסגרת צו הורות
- 16 פסיקתי, הוכרה בבג"ץ 6569/11 טבק נ' משרד הפנים, שניתן ביום 28.1.14, כדלקמן:

17 "עם זאת, אף שאין זה מתחייב כחייב שבדין לפנות לבית המשפט לענייני משפחה כדי

18 לזכות ברישום של ההורה השני, דומה כי יכולה להיות בכך תועלת ממשית. עדיף לילד

19 כי תושג הכרעה משפטית מהיבט בעניין מעמדו כלפי ההורה שאינו הורה ביולוגי..."

התסקיר מיום 14.4.04 שהוגש בתיק האפוטרופוסות

- 20
- 21 49. אני מקבלת את טענת המבקשות, כי במועדים הרלוונטיים, הן פעלו באפיק המשפטי היחיד
- 22 שהיה פתוח בפניהן אותה עת על מנת להסדיר את מערכת היחסים כלפי הילדים (מלבד
- 23 אימוץ) והן עתרו לבית המשפט למתן צווי אפוטרופוסות (תמ"ש 2860/03, כב' השי מקייס),
- 24 זאת בנוסף לעריכת הסכמי הורות והסכם תיים משותפים, שהסדירו את מערכת היחסים
- 25 ביניהן.
- 26 50. ביום 12.5.04, עת היה כבן 5, היתה כבת שנה, ניתנו על ידי כב' השי צווי
- 27 אפוטרופוסות, כדלקמן: "בנסיבות העניין אני נעתרת לשתי הבקשות. צוויס פורמליים
- 28 לעניין מינוי שירלי לאפוטרופוס על אמיר ולאונית כאפוטרופוסית על יובל ישלחו בנפרד".
- 29 51. בעניין זה אציין כי התסקיר מיום 14.4.04 שהוגש לבית המשפט לענייני משפחה בכפר סבא
- 30 ביום 14.4.04, במסגרת הליך האפוטרופוסות, מלמד על מערכת היחסים החמה והמלוכדת
- 31 בין בני המשפחה ועל תפיסת המבקשות את עצמן ואת מהותן כאימהות לכל אחד מהילדים,
- 32 לכל דבר ועניין.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356 זאח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

52. עוד עולה מהתסקיר כי הטעם להגשת הבקשה לאפטרופסות היתה "הצורך להבטיח את
 העובדה שאם חלילה יקרה משהו לאחת מהן תוכל השניה לגדל את הילד שנולד לבת הזוג
 באופן אוטומטי מכיון שהן האמהות של שני הילדים".

בין היתר, עולה מהתסקיר כדלקמן:

"... מתגוררות יחד בבית שבנו במושב כפר סירקין בשטח של התורים של
 אונית... חיות ביחד כמעט 8 שנים... בהחלטה משותפת סיכמו בנייהן שיפנו לתרומת
 זרע מבנק הזרע... הן הרגישו שיש להן יכולת להעניק לילד הכל... שתיהן פנו יחד לבנק
 הזרע והיו שותפות מלאות בתהליך ההיריון והלידה. היתה נוכחת בלידה של
 שתיהן מספרות בהתלהבות גדולה ובהמון אהבה רגישות ופתיחות על לידתו של
 ועל דרך גידולו. שתיהן חשות אמהות לכל דבר. כ- 3.5 שנים לאחר שילדה
 את ילדה את גם הפעם תהליך ההיריון והלידה היה חוויה משותפת
 לשתיהן. נולדה מתרומת זרע אף היא... השייך לאותו גבר ממנו נולד
 ומגדירות את עצמן בפני הילדים כ'אמא'... שתיהן מדברות באתנה רבה על שני
 הילדים ושתיהן מדוחות שחשות את אותן רגשות לגבי כל אחד מהילדים ללא כל
 הבדל... הם חצי אחים מבחינה ביולוגית והם אחים לכל דבר מבחינת
 החיים בתא משפחתי אחד. לדברי פנייתן לקבלת אפטרופסות האחת על
 הילד שנולד לשניה נובעת מהצורך להבטיח את העובדה שאם חלילה יקרה משהו לאחת
 מהן תוכל השניה לגדל את הילד שנולד לבת הזוג באופן אוטומטי מכיון שהן האמהות
 של שני הילדים... אפשר היה לראות מתייחס אל כאילו היתה אמו
 הביולוגית ומצידה התייחסה לתמיד כאילו זה בנה הביולוגי... התרשמתי
 מהרמוניה מוחלטת במשפחה ומאהבה אבה של כל אחת מהאמהות לשני הילדים.
 ממליצה לאפשר להיות אפטרופוס לתמיד. ממליצה לאפשר להיות
 אפטרופוס

53. לפני אם כן, תסקיר חד משמעי וחיובי, המשקף תמונת מצב ברורה של משפחה המתפקדת
 היטב, של יחסי הרמוניה ואהבה, אשר נערך בזמן אמת לצורך קבלת צווי אפטרופסות,
 שהיה האפיק המשפטי הנכון אותה שעה.

54. תסקיר זה לא נסתר ולו בשמץ ובעניין זה אבהיר כי המשיבה ויתרה על זכותה לחקור את
 המבקשות או את הילדים בדבר טיב היחסים ביניהן, במהלך הדיון שהתקיים בפני ביום
 23.4.18.

55. זאת ועוד, המשיבה אף לא עתרה כי יוגש תסקיר אחר ואף לא הגישה כל ראיות המוכיחות
 אחרת.

56. בנסיבות אלה, לא ברורה לי התנגדות המשיבה למבוקש.

תוקפה של "עמדתו העקרונית" של היועמ"ש

57. אני מקבלת את טענות המבקשות כי בכל הכבוד לעמדתו העקרונית של היועמ"ש (שלפיה
 על התביעה להיות מוגשת תוך 90 ימים מיום לידת הילד), הרי היא תולדה של פסק הדין
 בעניין סול והיא גובשה שנים רבות לאחר לידת הילדים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח' [REDACTED]

תיק חיצוני:

58. זאת ועוד, הגם שכל רשות מנהלית רשאית לקבוע לעצמה "עקרונות וקווי פעולה" (גם בהיעדר הוראת חוק), הרי אלה אינם דבר חקיקה והם נטולי תוקף מחייב.
59. לשון אחר, המשיבה אינה מנועה מלקבוע לעצמה מדיניות אשר תהיה לה "לקו ולמשקלות" בבואה למלא תפקידיה ואולם מדיניות זו אינו כובלת את ידו של בית המשפט מלסטוט ממנה, בהתאם לשיקול דעתו הרחב.

בעניין זה אני מפנה לבג"צ 80/54 נוהימובסקי נ' שר המשפטים:

7 "לא כל דבר המתפרסם ברשומות הוא דבר חוק. די להציץ באיזה ילקוט פרסומים
8 שהוא כדי להיווכח כי בדרך כלל הוא מכיל ידיעות והודעות אינפורמטיביות לציבור,
9 המתפרסמות על ידי רשויות וגופים ציבוריים אחרים במדינה בלי שיהיה להם כל אופי
10 תחיקתי. אנו מסכימים בהחלט לטענתו של בא כוח היועץ המשפטי כי בהחלטות הנ"ל
11 של הוועדה אין לא משום חוק... ההחלטות הנ"ל הן לא יותר מאשר עקרונות או קווי
12 פעולה שהוועדה קבעה לעצמה. איננו רואים כל מניעה לכך שגוף ציבורי, הממלא על פי
13 חוק תפקידים שיפוטיים, שיש בהם שיקול דעת לאותו גוף, יקבע לעצמו מדיניות אשר
14 תהיה לו לקו ולמשקלות בבואו להשתמש בתפקידיו אלה..."

60. זאת ועוד, כפי שכבר נפסק לא אחת, הרי גם קיומה של "מדיניות", אינה פוטר את הרשות מבדיקת כל מקרה לגופו ובחינת כל סוגיה לגופו של עניין, בהתאם לנסיבות המקרה הספציפי.
61. נוכח כל האמור, אין ב"עמדתו העקרונית" של היועמ"ש כפי שזו הוצגה על ידי המשיבה, בכל הכבוד, כדי להבריץ חכף לטובתה.
62. בעניין זה יובהר כי אני מקבלת את טענת המבקשות שלפיה, נוכח העובדה כי לא נקבעו לוחות זמנים לסיום עבודתו של הצוות הבינמשרדי או לגיבוש עמדתו הסופית של היועמ"ש, אין מקום להשהות הדין בסוגיה שלפני, שהרי עסקינן בהשהייה עד למועד בלתי ידוע וסופח מי ישרנו.

מועד הגשת התביעה

63. גם את טענת השיהוי שאותה טוענת המשיבה, בהגשת התביעה מצד המבקשות, אני דוחה.
64. אמנם חלף פרק זמן ניכר ממועד לידת הילדים ועד הגשת התביעה שלפני [REDACTED] נולד בשנת 1999 [REDACTED] (נולדה בשנת 2003) ואולם ההסבר שסופק על ידי המבקשות להימנעותן מהגשת התביעה עד לאחרונה, הניח את דעתי והוא סביר בעיני ויוסבר.
65. אכן, "עמדתו העקרונית" של היועמ"ש היא חדשה ולא היתה קיימת במועד לידת הילדים ואף לא בסמוך לכך, אלא היא תולדה של פסק דין סול ועל כן, בוודאי שלא ניתן לבוא בטרוניות אל המבקשות על כי לא פעלו בהתאם להמלצות ולא הגישו תביעתן בטווח של 90 ימים לאחר לידתם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356 לשם ליאור ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 66. מעבר לכך, אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי ההליך של קבלת צווי הורות פסיקטיים ביחס
2 למשפחות הנמנות על קהילת הלהט"ב, אף הוא חידוש של השנים האחרונות, שלא היה קיים
3 כלל בתקופת לידת הילדים ואף לא בסמוך לכך.
- 4 בעניין זה אני מפנה לדברי ב"כ המבקשות, פרוטוקול הדיון מיום 23.4.18:
- 5 **"מה שקרה כשהילדים הובאו לעולם לא היה ניתן לעגן קשר הורי מכיוון שהילד הובא**
6 **לעולם בשנת 99 והילדה בשנת 2003. באותה עת לא ניתן היה לעגן קשר הורי"**.
- 7 67. יובהר כי אף המשיבה הודתה במהלך הדיון, כי הן ההליך של צווי הורות פסיקטיים והן
8 עמדתו העקרונית של ב"כ היועמ"ש, הם **"תוצרים"** חדשים, מהשנים האחרונות וכי עמדתו
9 העקרונית של היועמ"ש לא פורסמה ועל כן, לא ניתן לדבר עליהם, בהקשר של הגשת
10 התביעה במועד לידת הילדים או בסמוך לכך.
- 11 **ראה דברי המשיבה, פרוטוקול הדיון מיום 23.4.18:**
- 12 **"לשאלת בית המשפט מתי ניתן צו הורות פסיקטי לראשונה אני משיבה שבשנת 2015**
13 **ניתן במקרים מסוימים. לשאלת בית המשפט מה הבעיה לפרסם את הקריטריונים מ-**
14 **2015 ועד היום אני משיבה שאותם קריטריונים נבחנו והצוות נועד לגבש המלצות"**.
- 15 68. מילים אחרות, הליכה בנתיב של קבלת צווי הורות פסיקטיים של המבקשות כלפי הילדים,
16 כלל לא היה פתוח בפניהן במשך שנים רבות, גם לאחר לידת הילדים, אלא הוא נפתח רק
17 בשנים האחרונות.
- 18 69. גם הליך האימוץ, הוכר לראשונה רק בשנת 2005 (פסק הדין בעניין **טל ירוס חקק נ'**
19 **היועמ"ש**), היינו לאחר לידת הילדים ואולם המבקשות סברו כי הוא מפלה ולא חפצו לנקוט
20 בו.
- 21 70. לפיכך, פעלו המבקשות באפיק האחר היחיד שהיה פתוח בפניהן אותה עת, הליך
22 האפוטרופסות ואכן, צווים מתאימים ניתנו בעניין, כבר בשנת 2004.
- 23 בעניין זה אני מפנה לדברי ב"כ המבקשות, פרוטוקול הדיון מיום 23.4.18:
- 24 **"המבקשות עשו כל מה שאפשר לעשות באותה העת. הם עשו הסכם הורות והסכם**
25 **חיים משותפים. הן הגישו בקשות אפוטרופסות חדדיות בקשר לילדים. במסגרת**
26 **הבקשה הזאת מונתה פקידת סעד שהגישה תסקיר..."**
- 27 71. אני מקבלת את הסבריהן של המבקשות שנגעו לליכי ולפיהן, הן **"חינו בשלום"** לאורך השנים
28 עם המצב המשפטי שבו כל אחת מהן היא אפוטרופא לילדה הביולוגי של בת זוגה, שהרי
29 ממילא הן ניהלו חיי משפחה לכל דבר ועניין והן לא היו מוכנות לנקוט בהליכי אימוץ, שהפלו
30 אותן לתחושתן.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356-13356-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 72. זאת, עד אשר בגרו הילדים אשר עמדו על דעתם ו"דחפו" מצדם להתאמת המצב המשפטי
2 למצב העובדתי בפועל ולקבלת צווי ההורות הפסיקטיים, הן לקראת גיוסו של תמיר לצבא,
3 הן לקראת הנפקת תעודת זהות ליובל ובכלל, לקראת צאתם לחיים בוגרים ועצמאיים.
- 4 בעניין זה נגעו ללבי דבריו המרגשים של [REDACTED], שכבר מלאו לו 18 שנים, אדם בוגר ונבון,
5 המבין את המצב לאשורו ועומד איתן מאחורי רצונותיו, שהעיד בפני כדלקמן:
- 6 "אני הייתי בן 18 בדצמבר 17. מאוד חשוב לי שיכירו באמהות שלי כי כרגע אני לא קשור
7 בשום דרך חוקי לא לאמא שלי ולא לאחותי. אם אני אתגייס לצבא אני רוצה ללכת לקרבי
8 אם יקרה לי משהו לא יודיעו להן. החיים שלי במשפחתי הם רגילים לגמרי יש לי שתי
9 אמהות קורא לשתי הן אמא. זה לא מוזר בקרב החברים שלי או הסביבה. זו משפחה לכל
10 דבר... אין לי שום חשך בדמות אב... אני הרווחתי מבחינתי... אחותי היא אחותי לכל
11 דבר. אני רוצה ללכת לצנחנים אבל אני עוד לא החלטתי... אני מרגיש שכל הצרכים שלי
12 התמלאו".
- 13 73. מכל מקום, לא מצאתי כי נגרם כל נזק, לא לילדים, לא למבקשות ובוודאי לא למשיבה,
14 מעצם הגשת התביעה בעת הזו וממתן צוים שיחולו למפרע מעת הלידה.
- 15 74. יובהר בהקשר זה, כי משנשאלה המשיבה במהלך הדיון שהתקיים ביום 23.4.18, מהי
16 הרבותא בהגשת הבקשה בסמוך ללידה לעומת הגשתה עתה, תשובתה היתה כי "במקרים
17 הקלים", קל יותר לבחון את טיב ההורות בכלים המקצועיים.
- 18 75. תשובה זו אינה מספקת ואינה מניחה את הדעת ובוודאי אינה עלה לדחיית התביעה, שהרי
19 "קושי" לבחון עילת תביעה (ככל שבכלל קיים קושי כזה), בוודאי אינו סיבה מוצדקת
20 לדחייתה.
- 21 ראה דברי המשיבה, פרוטוקול הדיון מיום 23.4.18:
- 22 "ת. לשאלת בית המשפט מה ההבדל בין ההגשה בתחילת הקשר לבין ערב הגיוס אני
23 משיבה עדיין במקרים הקלים עליהם אנו מדברים קל לבחון בקלים המקצועיים
24 העומדים למדינה את טיב ההורות. אני לא הגורם המקצועי קשה לי למנות".
- 25 76. יובהר בהקשר זה כי משניתנה למשיבה האפשרות לחקור את המבקשות או את הילדים
26 בדבר טיב הקשר ביניהם, היא ויתרה עליה ועמדה על כך כי החליק הנכון הוא הליך של
27 אימוץ.
- 28 77. זאת ועוד, המשיבה אף לא עתרה להזמנת תסקיר, שיש בו כדי לסייע לה לעמוד על טיב
29 הקשר במשפחה.
- 30 ראה פרוטוקול הדיון מיום 23.4.18:

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 "בית המשפט שואל את ב"כ המשיבה אם היא מעוניינת לחקור את המשיבה או
2 הילדים. אני משיבה שלא. אני לא מביעים עמדה לעניין היחסים או חושים שהמקום
3 הנכון לעשות את זה בהליך אימוץ..."
- 4 78. מאידך, האלטרנטיבה שאותה מציעה המשיבה, שהיית ההליך עד אשר תגובש עמדתו של
5 היועמ"ש, במועד לא ידוע (שככל הנראה גם אינו קרוב וזאת כעולה מדברי המשיבה שלפיהם
6 ישיבה ראשונה התקיימה ביום 22.4.18 ואולם אין צפי למועד סיום הדיונים), בוודאי יש בה
7 כדי לגרום נזק, בעיקר לילדים (שטובתם היא שמונחת כנר לרגלי ואין בלתה).
- 8 79. בנסיבות אלה ובאיון שבין טובת הצדדים והאינטרסים שמייצג כל אחד מהם, באתי אל
9 המסקנה כי התביעה לא לקתה בשיהוי, בוודאי לא בכזה שיש בו כדי להביא לדחיתתה, אלא
10 היא הוגשה בתוך פרק זמן סביר, **בנסיבות העניין**.
- 11 80. יוער בעניין זה, כי דווקא העובדה שהמבקשות לא ראו נחיצות ודחיפות בהסדרת מעמדן
12 המשפטי (באמצעות הליכי אימוץ) אלא הסתפקו באפשרות המשפטית שהיתה להן אותה
13 עת, הליכי אפוטרופוסות, היא שמעידה על עוצמת הקשר והיחסים ביניהן וכיניהן לבין
14 הילדים (היא שמעידה על חוזקת טענותיהן).
- 15 81. שהרי, הדבר מלמד על ראייתן את עצמן ואת הילדים כמשפחה מלוכדת אחת, תא משפחתי
16 קיים ושריר שהן כה בטוחות באיתנותו ואמיתותו, עד שלא חשו צורך ליתן לו גושפנקא
17 משפטית, אלא כאשר קמה דרישה מאת תמיר שפיר ויובל שנמצאת בניל ההתבררות.
- 18 82. הדבר כאמור לעיל עולה מהתסקיר מיום 14.4.04, שבו צוין כי "לדברי [redacted] פנייתן
19 לקבלת אפוטרופוסות האחת על הילד שנולד לשניה נובעת מהצורך להבטיח את העובדה
20 שאם חלילה יקרה משהו לאחת מהן תוכל השניה לגדל את הילד שנולד לבת הזוג באופן
21 אוטומטי מכיון שהן האמהות של שני הילדים".
- 22 בעניין זה אני מפנה לתמ"ש 11587-07-17:
- 23 "... לעניות דעתי, למועד הגשת התובענה דכאן לא צריך ולא יכול להיות משקל מכריע.
24 הקטין מרגע לידתו מכיר את שני ההורים שלפניו כהוריו, ומה נשתנה אם הוגשה
25 התובענה כחצי שנה לאחר לידתו או שנה או שנתיים. והרי דווקא ככל שחולף פרק זמן
26 גדול יותר מרגע הלידה, אזי ניתן יהיה לעמוד על הקשר ההורי וטובתו של הקטין. הורה
27 שמגיש את התובענה חודשים או שנים לאחר הלידה, והוא מתפקד הלכה למעשה,
28 כהורה של הקטין, בצירוף כל הראיות הרלוונטיות אזי ניתן בנקל לקבוע את הסטטוס
29 שלו. בית המשפט הנכבד כבר פסק צו הורות פסיקתי כ- 9 שנים לאחר לידת הקטין,
30 וראה פסק הדין שניתן על ידי בבוד השופטת איריס אסל ארבל בתמ"ש 65528-03-16
31 אלאל ואח' נ' משרד העבודה והרווחה בתל אביב [פורסם בגבו]. במילים אחרות, אומר
32 כי לפרק הזמן שחלף ממועד הלידה ועד למועד בו הוגשה התובענה לא יכול להיות משקל
33 קריטי בנוגע להכרזה על מועד צו ההורות הפסיקתי".

17-01-60269 היועמ"ש נ' סול ("עניין סול")

לום 98
אמן
999

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 83. ביום 26.6.17 יצא תחת ידיו של בית המשפט המחוזי מרכז, פסק הדין המנחה בעניין סול,
2 שעסק בסוגיה:
- 3 "מהו מועד תחילת חלותו של צו הורות פסיקתי אשר ניתן לבת זוג שאינה האם הגנטית
4 ביחס לקטין שנולד לבת הזוג האחרת (האם הגנטית) בהחלטה משותפת- האם חלותו
5 רטרואקטיבית ממועד הלידה או שהוא תקף ממועד מתן הצו ואילך בלבד".
- 6 84. פסקי הדין נשוא העמ"ש בעניין סול עסקו כולם בבנות זוג החיות יחדיו תחת קורת גג אחת
7 כידועות בציבור או כנשואות זו לזו ומנהלות משק בית משותף.
- 8 85. במקרים שנדונו בעניין סול, לא התנגדה המשיבה למתן צו הורות אף ללא תסקיר ואולם
9 ההתנגדות סבה סביב הגדרת צו ההורות כדקלרטיבי וסביב סוגיית החלתו למפרע מיום
10 הלידה.
- 11 86. פסק הדין בעניין סול סוקר את התפתחות הדין בעניין מתן צו הורות פסיקתי וכן את
12 פסיקות בתי המשפט לענייני משפחה שניתנו בעניין זה לאורך השנים ואשר החילו את צו
13 ההורות למפרע מיום הלידה.
- 14 87. מפסק הדין בעניין סול עולה, כי התא המשפחתי שינה את פניו באופן מהותי ביותר בשנים
15 האחרונות, כך שהמצב העובדתי בשטח אינו הולם בהכרח את המצב המשפטי והחוקי
16 הקיים.
- 17 ובלשונו של פסק הדין:
- 18 "הצורך במתן מענה משפטי הוגן לאותן משפחות דוחק ונדמה כי המחוקק אינו משיג
19 את מרוצת העיתים. ומכל מקום, על דרך הכלל קביעת המיתווה הנורמטיבי הראוי
20 בסוגיות אלו נעשית במתינות ובצעד זהיר וזאת על מנת לבחון ולבדוק כל התפתחות
21 וחידוש, בין אם עסקינן בחידוש מדעי ובין אם בחידוש חברתי ולוודא שהמענה
22 הנורמטיבי הניתן אכן ראוי ותואם את העניין. שכן מטבעם של דברים, לכל קביעה שכזו
23 השפעה חברתית רחבה".
- 24 88. פסק הדין בעניין סול מורנו, כי הורות שאינה גנטית, היא הורות לכל דבר ועניין ושווה
25 להורות גנטית מעת שהוכרזה.
- 26 89. עם זאת, מסייג פסק הדין בעניין סול וקובע, כי יש לנהוג במידת זהירות ולבחון את טיבה
27 וכשרותה של ההורות הלא גנטית טרם קביעתה, כך שהכלל הוא כי תחולתו של צו ההורות
28 יהא אך ורק מרגע הינתנו ואולם בשיקול דעתו של בית המשפט יהא להקדים את מועד הצו
29 למועד הלידה.
- 30 ובלשונו של פסק הדין:
- 31 "אנו סבורים כי מידת המתינות והזהירות היא המידה אותה עלינו לנקוט אף בכל
32 הקשור לקביעת מועד תחילת חלותו של צו ההורות הפסיקתי לבת זוג שאינה ההורה

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הגנטי. הורות שאינה גנטית היא אמנם הורות לכל דבר ועניין ושווה להורות גנטית מעת
2 שהוכרזה ההורות ואולם בדי כי יש לנהוג בה מנהג זהירות ולבחון בחון היטב את טיבה
3 וכשרותה קודם קביעתה, שאם לא כן, אפשר שהאפשרות לרכישת הורות שאינה גנטית
4 תנוצל באופן שאינו ראוי מן הפן המוסרי והחברתי כאחד. מידת זהירות זו, אותה עלינו
5 לאחוז בכל הקשור לקביעת ההורות, יש בה כדי להצדיק את הקביעה כי ככלל תהא
6 תחולתו של צו ההורות אך ורק מרגע הניתנו ואולם בשיקול דעתו של בית המשפט יהא
7 להקדים את מועד הצו למועד הלידה..."
- 8 90. עוד קובע פסק הדין בעניין סול, כי טובת הילד והתא המשפחתי היא בהקדמת מועד חלותו
9 של הצו לעת הלידה ועל כן, סמכותו של בית המשפט לענייני משפחה להקדים את חלותו של
10 הצו אף למועד הלידה מטעמים שירשמו, היא רחבה ומסגרת השיקולים שישקלו על ידיו
11 היא פתוחה.
- 12 ובלשונו של פסק הדין:
- 13 "יחד עם זאת ובצד הדברים הנזכרים, אין להתעלם מטובת הקטין והתא המשפחתי
14 בכללותו בהקדמת מועד חלותו של הצו לעת הלידה. מתוך שכן, בית המשפט לענייני
15 משפחה יהא מוסמך על פי שיקול דעתו ואחר בחינת הנסיבות להקדים חלות הצו אף
16 למועד הלידה וזאת מטעמים שירשמו על ידו, סמכות זו תהא סמכות רחבה ומסגרת
17 השיקולים אותם ישקול בית המשפט תהא פתוחה. בית המשפט יבחן לצורך הקדמת
18 מועד חלותו של הצו למועד הלידה, בין השאר, את העובדות הבאות: מעוד הגשת
19 הבקשה להורות ופרק הזמן שחלף ממועד לידה ועד להגשתה... אופן קבלת ההחלטה...
20 ועיקר העיקרים בחינת טובתו של הקטין בנסיבות הגשת הבקשה..."
- 21 91. בסיכומו של יום, קובע פסק הדין בעניין סול כי כאשר עסקין בבנות זוג שזוגיותן מוכחת
22 ומבוססת וכי ההחלטה לעניין הורותו של הילד והורותם של שני בני הזוג לגבי התקבלה
23 במשותף וכן כאשר הבקשה הוגשה בפרק זמן סביר, ייעתר בית המשפט לבקשת ההורים
24 למתן פסק דין רטרואקטיבי ממועד הלידה.
- 25 92. לשיטתו של פסק הדין בעניין סול, קביעה זו היא בבחינת "כולם נהנים ולא חסדים":
26 המשפחה מרוויחה מכך שההורות אושרה מרגע הלידה והציבור מרוויח מכך שסוגיית
27 ההורות ומועד החלטה נבחנה ולא נקבעה בהינף קולמוס.
- 28 ובלשונו של פסק הדין:
- 29 "אכן הדעת נותנת כי, על דרך הכלל, כאשר ימצא כי עסקין בבנות זוג אשר זוגיותן
30 מוכחת ומבוססת וההחלטה לעניין הורותו של הקטין, לרבות עצם הורותם של שני בני
31 הזוג לגבי, התקבלה במשותף וכי הבקשה הוגשה בפרק זמן סביר בהתייחס לנסיבותיו
32 העניין לאחר הלידה – ייעתר בית המשפט לבקשת ההורים למתן פסק דין רטרואקטיבי
33 מעת הלידה. ואם כן, באימוץ המתווה המוצע על ידו יש מחד להבטיח בזיקה זהירה
34 של ההורות הנטענת ומאידך, מעת שזו נמצאה ראויה, לאפשר את החלטה ממועד
35 הלידה, וכך ימצאו כולם נהנים ולא חסדים – בני הזוג והקטין בשל כך שההורות אושרה
36 מרגע לידתו של הקטין, והציבור מתוך כך שסוגיית ההורות, חלותה ותחילתה, נבחנה
37 ונבדקה ולא נקבעה כלאחר יד."

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 - זאח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

מן הכלל אל הפרט

- 1
2 93. כאמור לעיל בפירוט, קובע פסק הדין בעניין סול כי אין כל מניעה להחיל את צו ההורות
3 למפרע ממועד הלידה, בהתאם לשיקול דעתו של בית המשפט, שישקול מערכת שיקולים
4 "פתוחה".
- 5 94. משוכה זו אם כן כבר עברנו ואף אני הבעתי עמדתי בשורת פסיקות קודמות בעניין זה
6 שיצאה תחת ידי (אפנה בין היתר לתמ"ש 52986-06-16), כי אין מחלוקת כי טובת הילדים
7 היא, כי צו ההורות יחול מיום הלידה למפרע.
- 8 בעניין זה אני אף מפנה לפסק דינו של כב' השופט שילה, תמ"ש 41067-04-16 ("פסק דינו
9 של כב' השופט שילה").
- 10 "צו ההורות אמור לשקף מצב עובדתי ביחס לקטין ואדרבא, אם הצו יחול רק מיום
11 מתן הצו, הוא יחטא לאמת שהרי בפועל, ההורה הנוסף שימש כהורה מיום הלידה
12 ולא אירע בפועל כל שינוי מיום הלידה ועד יום מתן הצו".
- 13 עוד אני מפנה לתמ"ש 19776-02-16 ר.ס. נ' היועמ"ש:
- 14 "... מתן צו הורות פסיקתי מיום הלידה עולה בקנה אחד עם טובת הקטין ביצירת
15 רצף של זכויות וחובות כלפיו. לטעמי קיימת חשיבות רבה להסדרת ההורות מבחינה
16 משפטית כדין ולצמצום הזמנים בין הלידה ועד להכרה בהורות..."
- 17 95. קריאה מעמיקה של פסק הדין בעניין סול, מעלה כי אין מניעה להיעתר למתן הצו המבוקש
18 שבפני, בהיות כל הרציונלים וכל העקרונות שנקבעו בעניין סול, תקפים, יפים, נכונים
19 וישימים גם בעניין קא עסקינן.
- 20 סיכומה של נקודה זו
- 21 96. כפי שפורט בהרחבה להלן, מכל החומר שבפני שוכנעתי כי המבקשות מנהלות משק בית
22 משותף במסגרת זוגית יציבה מזה 22 שנים, חיות כדועות בציבור ומתנהלות כתא משפחתי
23 על כל המשתמע.
- 24 97. עוד שוכנעתי כי ההריונות והלידות של שני הילדים שבפני, הם תולדה של החלטה משותפת
25 של שתי המבקשות וכי הן רואות עצמן שתיהן, כאימהות לכל דבר לשניהם, ללא קשר
26 להורות הביולוגית.
- 27 98. אני מקבלת את טענותיהן של המבקשות כי תביעתן לא הוגשה בשיהוי אלא בפרק זמן סביר,
28 בנסיבות העניין.
- 29 99. בנסיבות אלה, אני מקבלת את טענת המבקשות כי דחיית בקשתן או השהיית ההליך, לא
30 תעלה בקנה אחד עם טובת הילדים ואף תגרום ל"סחבת" מיותרת אשר אין בה כל תועלת.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 צו ההורות הוא דקלרטיבי
- 2 100. אני מקבלת את טענת המבקשות שלפיה, צו הורות פסיקתי הוא דקלרטיבי ולא
- 3 קונסטיטוטיובי.
- 4 101. היינו, צו הורות אינו מכונן את יחסי ההורות אלא קיימים ממילא.
- 5 102. כל תכליתו של צו ההורות, היא להסדיר מבחינה משפטית את המצב שקיים ממילא בפועל,
- 6 שבו מתקיימים יחסי הורות לכל דבר ועניין בין שתי המבקשות לבין כל אחד מהילדים.

7 בעניין זה אני מפנה לפסק דינו של כב' השופט שילה:

8 "עיקר טענת המבקש מבוססת על עמדתו כי צו ההורות מכונן הורות ואינו צו

9 המצהיר על הורות קיימת. לכן לטענתו תחולת הצו מרגע כינונו ולא קודם. אין בידי

10 לקבל טענה זו. צו ההורות הפסיקתי מצהיר כי בן הזוג של ההורה הביולוגי אשר

11 מגדל את הקטין עמו מיום לידתו הוא לכל דבר ועניין. לא מדובר בצו המכונן

12 מצב חדש שנוצר אלא הוא משקף עובדה קיימת לפיה בן זוגו של ההורה הביולוגי

13 משמש כהורה נוסף. אין כל מניעה כי הצהרה זו לא תחול רטרואקטיבית ותשקף

14 את המצב לאשורו. היינו שמיום הלידה בן הזוג שאינו ביולוגי משמש כהורה נוסף

15 לכל דבר ועניין".

16 עוד אני מפנה בעניין זה לתמ"ש 16-02-19776 ר.ס. נ' היועמ"ש:

17 "לעניין זה אוסיף כי טענת המבקש כי צו ההורות הפסיקתי הינו צו מכונן ולא צו

18 הצהרתי/דקלרטיבי ושאלת סיווגו של הצו אינה אלא עניין של מינוח. משמתן הצו

19 מקפל בחובו את הזכות להורות אשר הוכרה כזכות יסוד, יש לעמוד על המהות ולא

20 להצמד להגדרות טכניות. יתר על כן אף אם אקבל את עמדת המבקש כי צו ההורות

21 מכונן יחסי הורות בין ההורה שאינו ההורה הביולוגי לקטין מרגע נתינתו, הרי שהצו

22 עדין מגלם בתוכו גם פאן הצהרתי, המצהיר על יחסי ההורות ומכך אין כל מניעה כי

23 הצו יקבע גם את המועד שבו יחולו יחסי ההורות לרבות קביעתו למן מועד הלידה

24 של הקטין, היינו באופן רטרואקטיבי".

סוגיית מערכת היחסים הזוגית בין המבקשות

- 25 103. כאמור לעיל וכפי שאף עולה מפורשות מפסק הדין בעניין סול, סוגיית מתן צו הורות פסיקתי
- 26 תיבחן לאורו של עיקרון טובת הילד, שהוא בבחינת עיקר העיקרים.
- 27 104. ליבתה של סוגיית צו ההורות, הוא הקשר ההורי שבין המבקשות לשני הילדים.
- 28 105. השתכנעתי כי המבקשות מקיימות קשר זוגי עמוק שראשיתו עוד טרם הריית הילדים.
- 29 106. עוד השתכנעתי כי הילדים נהרו בהחלטה משותפת של שתי המבקשות, הן היו שותפות
- 30 מלאות להליך רכישת הזרע, טיפולי ההפרייה, ההריונות והלידות ותן מגדלות אותם ביחד
- 31 כשתי אימהות לכל דבר ועניין מזה שנים רבות.
- 32 107. זאת ועוד, המבקשות שבפני הן שתי נשים נורמטיביות, המקיימות יחסי משפחה מזה שנים.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 [redacted] ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק היצוני:

- 1 108. התרשמתי, אף לא הוכח אחרת על ידי המשיבה, כי המבקשות מתפקדות היטב בכל
 2 המישורים, הן מנהלות ביניהן קשר זוגי תקין, הילדים מתגוררים עמן תחת קורת גג אחת
 3 מיום לידתם, מצבן טוב והן ממלאות היטב את כל החובות הכרוכות באימהות.
- 4 109. שתי המבקשות אף פעלו בעניין הסדרת מערכת היחסים המשפחתית באמצעי המשפטי
 5 שהיה פתוח בפניהן בזמנים הרלוונטיים, הליך האפוסטרופות, וכל אחת מהן התמנתה
 6 כאפוסטרופא לילד הלא ביולוגי (וזאת לאחר שהסדירו את מערכת היחסים ביניהן באמצעות
 7 הסכמים).
- 8 110. גם מבחינה כלכלית, לא נטען ולא הוכח כי קיימת מגבלה כלשהי שיש בה כדי למנוע מתן
 9 צווי החזרת הפסיקתיים לשתי המבקשות ביחס לשני הילדים, בהתאמה.
- 10 111. לפיכך ונוכח מסוגלותן ההורית הטובה של שתי המבקשות שלא הוטלה בספק, נוכח
 11 הקביעות בעניין סול ובעיקר נוכח עיקרון טובת הילד המונח כנר לרגליי ושבענייני יורחב
 12 להלן, השתכנעתי כי הן שתיהן ראויות להיקרא "אמא" בפי שני הילדים, מרגע היוולדם,
 13 כמו גם זכאיות כי מדינת ישראל תכיר בהן ככאלה.
- 14 טובת הילדים היא כי ינתן צו הורות שיחול למפרע מרגע לידתם
- 15 112. כאמור, סוגיית מתן צו החזרת הפסיקתי שיחול למפרע מרגע לידת הילדים, תבחן
 16 באספקלריה של טובתם.
- 17 בעניין זה ראה בע"מ 27/06 פלוני נ' פלונית:
- 18 "עקרון על הוא זה והוא ניצב כעיקרון מנחה בודד בסוגיות משמורת ילדים, מבלי
 19 שיישקלו לצדו באופן עצמאי שיקולים אחרים".
- 20 עוד ראה בעניין עיקרון טובת הילד את פג"צ 5227/97 דוד נ' ביה"ד הגדול בירושלים
- 21 113. אני סבורה כי מתן צווי הורות למבקשות בנוגע לשני הילדים בהתאמה, שיחול למפרע
 22 ממועד לידתם, רק ייטיב וישפר את מצבם, כפי שיפורט להלן.
- 23 114. כאמור לעיל, ממילא המצב העובדתי שהתקיים מרגע לידת הילדים הוא כי שתי המבקשות
 24 יחד, שימשו להם לכל דבר ועניין כאמהות.
- 25 115. יתרה מכך, שתי המבקשות הביעו רצון כנה ואמיתי לקבל על עצמן יחד ולחוד את כל החובות
 26 ההוריות הכרוכות בכך וכך הן נוהגות מזה שנים, כאשר הן מקיימות קשר זוגי, תקין ויציב.
- 27 116. חלופה זו של מתן צווי הורות שיחולו מיום לידת הילדים והסדרת המצב המשפטי, כך שהוא
 28 "יישר קו" עם המצב שהיה קיים בפועל מרגע לידתם ממילא, תמלא את כל המטרות ותשרת
 29 את טובתם.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 נאח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 117. כך למשל, אם שתי המבקשות מוכרות כשתי אימותיהם של שני הילדים כבר מרגע לידתם,
- 2 הן תחויבנה במזונותיהם החל מיום לידתם, הם יהיו זכאים לרשת אותן החל מיום לידתם
- 3 עוד.
- 4 118. הכרה בכל אחת מהמבקשות כאם נוספת לילד שאינו ילדה הביולוגי, בהתאמה, החל ממועד
- 5 לידתו, "תיאלץ" אותן לשאת בחובותיה ההוריות כלפיו מרגע לידתם של כל אחד מהם,
- 6 לרבות נשיאה בתשלום מזונותיהם וקביעת זמני שעות עמם, וזאת ללא קשר לסוגיית הקשר
- 7 ביניהן לבין עצמן.
- 8 119. זאת ועוד, מתן צו הורות לכל אחת מהמבקשות שיחול למפרע מרגע לידת הילדים, יש בה
- 9 כדי להקנות למסגרת המשפחתית תחושת יציבות ואחידות, תחושת מחויבות והשתייכות
- 10 עמוקה בין כל בני המשפחה, שראשיתה כבר מלידתם.
- 11 120. אף מבחינה פסיכולוגית וחברתית, נודעת לכך חשיבות רבה.
- 12 121. לפיכך ברור כי מתן צווי הורות לכל אחת מהמבקשות שיחולו למפרע מרגע לידת כל אחד
- 13 מהילדים, עדיף מבחינת טובתם, על אי החלת הצו רטרואקטיבית.
- 14 122. בהקשר זה חשוב לציין, כי דווקא אי מתן צווי הורות למפרע למבקשות שיחולו למפרע מרגע
- 15 לידת כל אחד מהילדים, יפגע בהם.
- 16 123. שהרי, כיום, כל אחת מהמבקשות לכאורה אינה מחויבת בשום חובה חוקית כלפי הילד
- 17 שאינו ילדה הביולוגי, בהתאמה.
- 18 124. כך שבמקרה שבו חלילה יארע אסון למי מבין שתיהן, הרי במצב שבו בת זוגה לא הוכרה
- 19 כאמו הנוספת של הילד (שאינו ילדה הביולוגי), הוא יוותר באין כל מבוגר אחראי המוסמך
- 20 ומסוגל לקבל החלטות הורות גורל בעניין גופו ורכושו.
- 21 125. זאת ועוד, היה והמבקשות ייפרדו מבלי שכל אחת מהן הוכרה כאמו הנוספת של הילד שאינו
- 22 ילדה הביולוגי, יעמד בסכנה ממשית המשך הקשר בינה לבין אותו ילד.
- 23 בעניין זה ראה בג"ץ 6569/11 טבק נ' משרד הפנים

- 24 "עם זאת, אף שאין זה מתחייב כחיוב שבדין לפנות לבית המשפט לענייני משפחה
- 25 כדי לזכות ברישום של ההורה השני, דומה כי יכולה להיות בכך תועלת ממשית.
- 26 עדיף לילד כי תושג הכרעה משפטית מחייבת בעניין מעמדו כלפי ההורה שאינו
- 27 הורה ביולוגי... כפי שציינתי פנייה לבית המשפט לענייני משפחה יכולה להסיר כל
- 28 ספק בדבר יחסי ההורות בין ההורה הלא ביולוגי לילד, וכך להסוך התדיינות
- 29 משפטיות אפשריות עתידיות. קביעה משפטית ברורה של בית משפט לענייני
- 30 משפחה כי יחסיהם של ההורה הלא ביולוגי והילד הם יחסי הורות לכל דבר ועניין,
- 31 בין אם היא נעשית בצו אימוץ או בצו הורות פסיקתי, תמנע כל טענה עתידית
- 32 שהיחסים אינם יחסי הורות. הניסיון השיפוטי מלמד, למרבה הצער, כי טענות
- 33 כאלה עלולות להתעורר אגב סכסוכים בין בני המשפחה, כגון סכסוכי ירושה,
- 34 משמורת או מזונות חלילה.. מי שמבקש לגדל ילד צריך לדאוג להסדיר לא רק את
- 35 מעמדו כאזרח ישראל אלא גם את מעמדו האישי, את המחויבות של הוריו אליו,

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356-11 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

1 ואת הגנת המעמד מפני מי שעשויים לכפור בו כגון ילדים ביולוגים של אחד מבני
2 הזוג."

3 126. הכרה בכל אחת מהמבקשות כאמו הנוספת של הילד שאינו ילדה הביולוגי, בהתאמה, באופן
4 שהיא תהא אמו החוקית מרגע היוולדו, אם כן, "תיאלץ" אותה להתחיל לשאת בחובותיה
5 ההוריות כלפיו משניית חייו הראשונה, לרבות נשיאה בתשלום מזונותיו וקביעת זמני שהות
6 עמו וזאת ללא קשר לסוגיית המשך הקשר בינה לבין בת הזוג או גורלה של בת הזוג.

7 בעניין זה אני מפנה לתמ"ש 15-03-63355 פלוני נ' היועמ"ש:

8 "אף כבוד השופט ג' ובראן עמד בפסק דינו על השיקולים בשלם יש להכיר בהורותו
9 של ההורה הלא ביולוגי באמצעות צו הורות פסיקתי, להבדיל מאשר באמצעות הליך
10 אימוץ אשר בירורו אורך זמן רב. לטעמו, יש במצן צו הורות פסיקתי כדי ליישב את
11 הפער בין מציאות החיים לבין ההכרה המשפטית, שאם לא כן ייעשה אנו עלולים
12 להגיע למצבים אבסורדיים בהם הורה אינו יכול לקחת את ילדו לטיפול רפואיים
13 ולבצע פעולות משפטיות בשם ילדו ובמקום בו בן הזוג הביולוגי הולך לעולמו, עלול
14 ההורה בפועל שלא להיות מוכר כבעל משמורת על הילד. בעניין שלפני לא יכול
15 להיות כי מתן פסק דין המצהיר על אבהות כלפי הקטינות ישקף את המצב הקיים
16 בפועל ויהא בו כדי להגשים את טובתן של הקטינות. כאמור, התובעים מקיימים
17 קשר זוגי משנת 2009, קשר זה עוגן בנישואים בשנת 2012, התובעים קיבלו החלטה
18 משותפת להביא ילדים לעולם ולגדלם יחד... כיום מגדלים התובעים יחד הן את
19 הבת שנולדה מזרעו של X והן את הקטינות שנולדו מזרעו של Y. רואה עצמו
20 כאביהן של הקטינות, תוא מתפקד ככזה בפועל, והוא חפץ כי אבהותו תוכר ותקבל
21 עיגון משפטי. הכרה משפטית באבהותו של X כלפי הקטינות תגרור עמה קיום
22 זכויות וחובות הוריות כלפיהן וזאת ללא תלות ב-Y ובקיומו של קשר זוגי בין
23 השניים."

טענת התפליה

24 127. כפי שכבר הבעתי עמדתי בשורת פסיקותי בעבר (בעניין זה אני מפנה בין היתר לתמ"ש
25 17-02-10103), אני מקבלת את טענת המבקשות שלפיה אי-מתן צו ההורות המבוקש, מעמיד
26 אותן במצב "חשוד" ונחות לעומת זוגות הטרוסקסואלים, שלהם נתונה זכות להצהיר על
27 אבהות, אשר תירשם, על בסיס הצהרתם בלבד, כבר במועד הלידה ועוד בסניף של משרד
28 הפנים בבית היולדות.

29 128. בצדק טוענות המבקשות כי בהתאם ל"נוהל הוספת פרטי אב לקטין הרשום במרשם
30 האוכלוסין", הרי גם במקרה שבו לאב הנתען אין קשר גנטי לקטין וההורות הנתענת היא
31 בעקבות הליך של תרומת זרע, מאפשר המחוקק את רישום האבהות מיד עם הלידה, על
32 בסיס הצהרה בלבד.

33 129. אני מקבלת את טענת המבקשות, כי המקרה האמור לעיל הוא המקרה שאליו יש להשוות
34 את סוגיית צו ההורות החקיקתי ולא לחוקים אחרים, כדוגמת חוק האימוץ או חוק
35 ההסכמים לנשיאת עוברים.
36

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 17-11-13356-11 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

1 130. איני מקבלת השוואה זו לחוקים אלה נוכח ההבדלים המהותיים הקיימים בין ההליכים
2 המשפטיים הללו.

3 131. רק לשם המחשה, בניגוד לאימוץ, מתן צו הורות אינו מנתק בין הילד לבין בני משפחתו
4 הגרעינית.

5 על הבדלים אלה עמד כבוד השופט יחזקאל אליהו בתמ"ש 16-02-19776-ר.ס. נ' היועמ"ש:

6 "הפניית המבקש וניסיונו להשען על ההורות הנוצרת מכוחם של חוק הסכמים
7 לנשיאת עוברים או הוראת חוק אימוץ ילדים דינה להדחות מכל וכל... עמדתי
8 בהרחבה על ההבדל בין ההורות הנוצרת מכוחו של צו הורות פסיקתי לבין ההורות
9 הנוצרת מכוחם של חוק בפונדקאות או חוק האימוץ וכי הבדלים אלה מביאים
10 בהכרח לשוני בתוצאה... המקרה שונה לחלוטין מהליך של אימוץ או פונדקאות".

11 132. לא מצאתי כל הצדקה להתנגדות המשיבה למתן צווי ההורות לכל אחת המבקשות כך שהוא
12 יחול לגבי כל אחד מהקטינים בהתאמה למפרע מרגע לידתו, שכן השוני בין משפחות הנמנות
13 על קהילת הלהט"ב לבין משפחות הטרוסקסואליות אינו "שוני רלוונטי" המקים עילה
14 צודקת להפעלת נהלים שונים כלפי כל אחת מהן.

15 ראה בג"ץ 6569/11 טבק נ' משרד הפנים:

16 "העולה מהמרובה, אם כן, הוא כי מדיניותה של המשיבה, בכל הנוגע להורות,
17 מפלה זוגות בני אותו המין, וזאת לצד מניעה מוחלטת מזוגות בני אותו המין מלפנות
18 למסלול של פונדקאות בישראל. מדיניות כללית זאת, הדורשת בכל אחד ממסלולי
19 ההורות האפשריים, בישראל ומחוצה לה, מבני הזוג בני אותו המין להוכיח את
20 'אמיתות' הורותם בבית משפט, ובו בזמן יוצרת 'חזקת אמיתות' להורות של הורים
21 הטרוסקסואלים היא מדיניות מפלה. היא מעצבת את ההורות של בני הזוג בני אותו
22 המין כהורות בספק, הורות חשודה, הדורשת 'מתת' מיוחדת של המדינה בדמות
23 ההכרה בה. מדיניות זו מבקשת לעצב את הזוג הטרוסקסואלי כ'טבעי', אשר לשם
24 התערבות בהורותו על המדינה נטל כבר להוכיח את אי כשירות ההורים. מנגד, היא
25 מטילה את הנטל על בני הזוג להוכיח את כשירותם להורות. מדיניות מפלה זו, לצד
26 הפגיעה העמוקה בכבוד ובשוויון, פוגעת גם בזכות החוקתית הקיימת לכל אדם
27 לחיי משפחה. היא מתייגת קבוצת אוכלוסייה שלמה כמי שעל פי טבעה אינה
28 כשירה להורות, כל זמן שלא הוכח אחרת. תפישה זו זכתה כבר בעבר לביקורתם של
29 בתי המשפט... הורים מאמצים או הורים שילדיהם באו לעולם בסיועה של
30 פונדקאית אינם הורים פחות 'אמיתיים' מחורים שילדם נולד בדרך של הריון בת
31 הזוג ותוך שימוש בזרעו של בן הזוג. שאלת נשיאת העובר או קיומו של מטען גנטי
32 משותף אינה משפיעה באופן ממשי על הזיקה שבין ההורה לילדו. התפישה שעל
33 פיה בשונה מהזכות להורות של הורים 'אמיתיים', ההורות של הורים מאמצים או
34 הורים במסלול של פונדקאות היא מעין 'חסד' יש לדחותה".

35 133. אני סבורה כי האינטרס החברתי ותקנת הציבור מחייבים אף הם לאפשר למשפחות הנמנות
36 על קהילת הלהט"ב, לקיים מסגרת משפחתית רגילה, על כל המשתמע.

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

- 1 134. בהקשר זה אציין כי ההתקדמות המחשבתית, החברתית והמשפטית שחלה כל העת מחייבת
 2 הפעלת שיקול דעת לגבי כל מקרה לגופו וגמישות מחשבתית.
 3 135. אין מחלוקת כי תפיסות העולם כיום שונות לחלוטין מאלה שרווחו בעבר, כך שמשפחות חד
 4 מיניות הן נפוצות ואין מקום להערים עליהן קשיים נוספים.
 5 בעניין זה הבעתי את דעתי בתמ"ש 16699-06-13 שחר נ' היועמ"ש ("עניין שחרי").

- 6 למען הסדר הטוב יצוין כי פסק הדין בעניין שחר נהפך בערעור ואולם אמירותיו יפות לטעמי
 7 גם בענייננו.

- 8 "אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי מודל ה'הורות' וה- 'משפחה' כפי שהיה מוכר
 9 בעבר, משנה פניו חדשות לבקרים. הגדרת המושג 'הורות' אינו חד משמעי כי אם
 10 עמום כאשר עסקינן במודל 'משפחה אלטרנטיבית' ולא של תא משפחתי במובנו
 11 המסורתי ה'נורמטיבי'... כיום בניגוד לעבר קיים מגוון נרחב של אלטרנטיבות...
 12 לא הוכח כי ילדים הגדלים בתא משפחתי 'מסורתי' נהנים בהכרח מיתרונות שונים
 13 לעומת ילדים הגדלים בתא משפחתי 'אלטרנטיבי'."

ועוד ראה בעניין שחר:

- 14
 15 "ההתקדמות הטכנולוגית, המחשבתית והמשפטית, שמתרחשת כל העת, לא זו
 16 בלבד שהיא מבורכת, אלא שהיא בלתי נמנעת ויש להכיר בכך, ויפה שעה אחת
 17 קודם... נורמות שגראות לנו היום מקובלות וברורות מאליהן, נחשבו עד לפני
 18 עשורים בודדים כסטייה חברתית, שלא לומר עבירה פלילית. בעניין זה אפנה,
 19 כדוגמא בלבד, לחוק האוסר על 'יחסים שלא כדרך הטבע', שאסר על קיום יחסי
 20 מין חד מיניים, עד אשר בוטל בשנת 1983.... בסופו של דבר, הנדיר והחריג יהפכו
 21 לשכיחים ולא יהא מנוס ממתן מענה הולם ומסודר לדרישות שתעלינה מהציבור
 22 וזאת באמצעות חקיקה הולמת. דעתי היא כי עצם היותה של חקשה שבפני
 23 תקדימית, אין בה כדי להביא לדחייתה, בודאי שלא באופן אוטומטי."

- 24 עוד אני מפנה לדברי ד"ר יוסי גרין, "ההולדה לאחר מיתה: הרהורים על מאבק זכויות בין
 25 החיים, המת והיילודים העתידיים", מאזני משפט ד, תשס"ה, 469-470:

- 26 "בכל החלטה שהיא פרי איזון בין אינטרסים מתחרים, צפויה נקודת האיזון
 27 להשתנות מאדם לאדם, מחברה לחברה ומתקופה לתקופה... הנחה הרביעית היא,
 28 כי זכותו של כל ילד, שהחברה לתוכה הוא צפוי להיוולד, תעשה כל אשר לאל ידה
 29 כדי להבטיח לו לגדול במסגרת משפחתית רגילה, חמה והרמונית..."

- 30 בעניין זה אני מפנה אף לבג"צ 6569/11 טבק נ' משרד הפנים שבו נקבע כי הזכות להורות
 31 היא אחת מזכויות האדם היסודיות במדינת ישראל, כדלקמן:

- 32 "לבסוף, רואה אני מקום לומר מילים אחדות על הזכות להורות ומשמעותה
 33 לענייננו. בשורה ארוכה של פרשות נפסק כי הזכות להורות היא מזכויות היסוד של
 34 האדם בישראל, כחלק מטבעו של כל אדם, מחירותו ומכבודו."

בית משפט לענייני משפחה בפתח תקווה

תמ"ש 13356-11-17 ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'

תיק חיצוני:

סוף דבר

- 1
- 2 136. כאמור לעיל בית משפט זה סבור כי תפקידו ליתן סעד לבאים בשעריו שיאפשר להם לנהל
- 3 את חייהם באופן יעיל ומיטבי.
- 4 137. זאת ועוד, תפקידו של בית המשפט לשקף מצב עובדתי המוצג בפניו, כפי שהוכח לו.
- 5 138. בית המשפט רואה לנגד עיניו בהליכים אלה את זכויות האדם של המבקשות ולא פחות מזה
- 6 את טובת הילדים, שזכותם לדעת כי אלה הן אימהותיו מיום לידתם וזכותם ליהנות משני
- 7 חוריו, על כל המשתמע, מרגע לידתם.
- 8 139. בית המשפט בתוך עמו יושב ואינו מורם מעם, אוזנו כרויה לרחשי הציבור ולצרכיו.
- 9 140. בית המשפט לענייני משפחה שלן שיקול דעת נרחב בניהול ההליכים, סבור כי אל לו "לקמץ
- 10 ידיו" במתן סעדים, במיוחד מעין אלה, שכן בית המשפט שוכנע כי מתן סעדים אלה יהיה
- 11 בהם כדי להיטיב עם כל הנוגעים בדבר ולאפשר להם להמשיך לנהל את חייהם באופן תקין.
- 12 141. לפיכך, ניתן בואת צו כדלקמן:
- 13 א. המבקשת 1, גב' [redacted] ת.ז. [redacted], רשאית להירשם כהורה נוסף של
- 14 החל ממועד לידתה ובלי לפגוע במעמדה של
- 15 המבקשת 2.
- 16 ב. המבקשת 2, גב' [redacted] ת.ז. [redacted], רשאית להירשם כהורה נוסף
- 17 של [redacted] ת.ז. [redacted], החל ממועד לידתו ובלי לפגוע במעמדה של
- 18 המבקשת 1.
- 19 ג. על שתי המבקשות יחולו, לגבי שני הילדים, כל החובות, זכויות וסמכויות הקיימות
- 20 בין הורה וילדו.
- 21 142. תוגש פסיקתא לחתימתו.
- 22 143. אין צו להוצאות.
- 23 144. המזכירות תשלח העתק פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, ט' אייר תשע"ח, 24 אפריל 2018, בהשגב הצדדים.

מס' ת"פ 10000-18
מאת פלמ"ר
הרשמה
תשע"ח

יוכבדו, שניתנו

2018-04-24
בית משפט לענייני משפחה
18

20 מתוך 20

2018.04.24